

تعریف حق عملکرد و شرایط عمومی حق عملکردی در گمرک

ماده ۳۷۶- حق العمل کار در گمرک به شخصی (اعم از حقیقی یا حقوقی) اطلاق میشود که

تشریفات گمرکی کالای متعلق به شخص دیگری را به وکالت از طرف آن شخص در گمرک

انجام بدهد کسانیکه بدون داشتن کارت حق العمل کاری تشریفات گمرکی کالا را به وکالت

انجام می دهند نمی توانند بیش از ۱۰ مرتبه در سال به این کار اقدام نمایند. مستخدمین

تجارتخانه ها یا مستخدمین حق العمل کاران که منحصراً کارهای آن تجارتخانه یا آن حق

العمل کار را در گمرک انجام می دهند مشمول مقررات ماده ۳۸۲ این آئین نامه خواهند بود.

ماده ۳۷۷- هیچ شخصی بعنوان حق العمل کار در گمرک پذیرفته نمیشود مگر اینکه پروانه

مخصوص این شغل را از اداره کل گمرک تحصیل نموده باشد.

پروانه حق العمل کاری در گمرک به اشخاصی داده میشود که دارای کارت بازرگانی بوده و

حائز شرایط مذکور در زیر باشند:

۱. تابعیت ایران
۲. سن کمتر از بیست و پنج سال نباشد.
۳. نداشتن محکومیت به جنحه و جنایت و عدم سابقه قاچاق در گمرک به گواهی کتبی مقامات مربوط.

۴. حداقل داشتن دیپلم دبیرستان ، دارندگان مدارک تحصیلی بالاتر در شرایط مساوی حق

تقدم خواهند داشت .

۵. کارمند دولت نباشد.

۶. پذیرفته شدن در امتحان قانون امور گمرکی و آئین نامه آن که از طرف گمرک هر سال

یکبار بعمل خواهد آمد.

تبصره - اشخاصیکه در تاریخ تصویب این آئین نامه بیش از سه سال سابقه حق العمل کاری

دارند از داشتن مدرک تحصیلی فوق و دادن امتحان معاف خواهند بود ولی پس از یکسال

تمدید کارت حق العمل کاری آنها موکول به توفیق در امتحان موضوع این ماده خواهد بود.

ماده ۳۷۸- حق العمل کاران به دو طبقه تقسیم و از آنان وجه الضمان نقدی یا تضمین بانکی به

شرح زیر اخذ میشود :

۱. کسانی که درآمد غیرخالص حق العمل کاری سالانه آنها تا چهارصد هزار ریال باشد

یکصد هزار ریال.

۲. کسانی که درآمد غیرخالص حق العمل کاری سالانه آنها از چهارصد هزار ریال به بالا

باشد دوست هزار ریال.

تبصره ۱- وجوهی که به عنوان وجه الضمان اخذ میشود تا موقعی که حق العمل کار در گمرک به شغل خود ادامه می دهد باید در بانک به حساب سپرده ثابت گذارده شود و سود آن عاید صاحب وجه میگردد.

تبصره ۲- در صورتیکه میزان درآمد حق العمل کار در یک سال طبق دفتر مذکور در ماده ۳۸۳ این آئین نامه از حد نصاب تجاوز نماید موظف است موقع تمدید پروانه تضمین خود را به تناسب کارکرد سالانه افزایش دهد.

ماده ۳۷۹- برای تحصیل پروانه حق العمل کاری در گمرک داوطلبان این شغل باید کتباً

از گمرکی که می خواهند در آنجا حق العمل کاری کنند درخواست صدور پروانه نمایند متقاضی باید به درخواست خود مدارک حائز بودن شرایط مذکور در ماده ۳۷۷ این آئین نامه که از طرف مقامات صلاحیتدار باید صادر شده باشد با سه قطعه عکس ضمیمه نماید، رئیس گمرک مزبور درخواست و ضمائم آن را رسیدگی و تحقیقاتی نیز درباره سوابق متقاضی بعمل آورده در صورتیکه اشکالی در قبول تقاضا به نظرش نرسد پروانه صادر و امضاء و آن را به

ضمیمه درخواست و ضمائم ضمن گزارش برای تصویب و امضاء به اداره کل گمرک ارسال می دارد. موقع تسلیم پروانه به ذینفع باید به نسبت درجه بندی به ترتیب ۱۰۰ و ۲۰۰ ریال از او اخذ و معادل آن تمبر به پروانه الصاق و ابطال شود.

تبصره ۱- درخواست حق العمل کاری روی اوراق چاپی طبق نمونه مخصوص تنظیم و امضاء متقاضی باید در ذیل تقاضانامه از طرف دفاتر اسناد رسمی گواهی شده باشد.

تبصره ۲- اشخاصی که در گمرکهای مختلف می خواهند به حق العمل کاری پردازند در

تقاضای خود باید این نکته را تصریح نمایند و درخواست خود برای صدور پروانه مستقیماً به

اداره کل گمرک تسلیم دارند. اداره کل گمرک مجاز است به تناسب حجم کار و خصوصیات

هر یک از گمرک خانه ها تعداد حق العمل کاران را تعیین و محدود نماید و برای تأمین این

منظور ادارات گمرک شهرستانها موظفند تا قبل از پایان دی ماه هر سال عده حق العمل کاران

موظفند تا قبل از پایان دی ماه هر سال عده حق العمل کاران را که در سال بعد مورد احتیاج

خواهد بود به مرکز گزارش دهند تا اداره کل گمرک برای صدور پروانه جدید با رعایت مفاد

ماده ۳۷۷ این آئین نامه و حق تقدم از نظر معدل امتحانات مربوط اقدام نماید.

* ۱ ماده ۳۸۰- مدت اعتبار پروانه حق العمل کاری فقط یکسال از تاریخ صدور آن است

در صورتیکه دارنده پروانه مایل به ادامه حق العمل کاری در گمرک باشد باید قبل از انقضای

مدت و با پرداخت بهای تمبر پروانه و تسلیم دفتر مخصوص حق العمل کاری موضوع ماده ۳۸۳

این آئین نامه درخواست تمدید آن را از گمرکی که پروانه را گرفته بکند رئیس گمرک محل

در صورتیکه تخلفی که مستلزم محرومیت دائم یا موقت از شغل حق العمل کاری باشد از

متقاضی ندیده و ادامه شغل او را صلاح بداند می تواند با ملاحظه دفتر حق العمل کاری سال

قبل و پلمپ و امضای دفتر حق العمل کاری سال بعد تا یکسال دیگر پروانه را در صورتیکه حق

العمل کار سابقه ترخیص سالانه حداقل یکصد اظهارنامه در گمرک خانه های درجه ۱ یا پنجاه اظهارنامه در گمرک خانه های درجه ۲ یا ۲۵ اظهارنامه در گمرک خانه های درجه ۳ داشته باشد تمدید نماید.

تبصره - درجه بندی گمرک خانه های موضوع این ماده اول دی ماه هر سال وسیله اداره کل گمرک تعیین و اعلام میگردد.

ماده ۳۸۱- حق العمل کار موظف است اصل و کالنامه رسمی ثبتی اشخاصی که به حساب آنها تشریفات گمرکی را انجام می دهد طبق نمونه ای که اداره کل گمرک تعیین می نماید تنظیم و به اداره کل گمرک تسلیم و رونوشت گواهی شده آن را در هر مورد به اظهارنامه تسلیمی ضمیمه نماید.

ماده ۳۸۲- برای مستخدمین تجارتخانه ها و مستخدمین حق العمل کاران که جهت انجام تشریفات گمرکی یا کمک در انجام امور گمرکی به گمرک مراجعه و منحصرأ کارهای مربوط به تجارتخانه یا حق العمل کار مربوط را انجام می دهند با رعایت شرایط و تشریفات زیر کارت مخصوصی صادر میگردد.

الف - این قبیل اشخاص علاوه بر داشتن سواد در حدود سوم دبیرستان و داشتن اطلاعات مربوط به امور گمرکی باید دارای شرایط مقرر در بندهای ۱ و ۳ و ۵ ماده ۳۷۷ این آئین نامه باشند و درباره این قبیل مستخدمین حداقل سن بیست سال خواهد بود.

ب - اگر فقط بعنوان کمک در انجام تشریفات گمرکی دخالت نمایند باید معرفینامه ای که

امضای آن در دفاتر اسناد رسمی گواهی شده باشد از طرف تجارتخانه یا حق العمل کار با

تعیین حدود مداخله در امور ارائه نمایند در این صورت حق امضای اوراق و اظهارنامه را نداشته

و این قبیل اوراق فقط با امضای بازرگانان یا حق العمل کاری که از طرف صاحب کالا وکالت

دارد در گمرک قبول میشود.

ج - اگر بخواهند اظهارنامه و اوراق را نیز امضا کنند باید وکالتنامه رسمی و ثبتی با رعایت

شرایط ماده ۳۸۱ این آئین نامه از صاحب کالا در دست داشته و به گمرک تسلیم و رونوشت

گواهی شده آن را در هر مورد به اظهارنامه تسلیمی ضمیمه نمایند. در صورتیکه چنین اختیاری

از طرف حق العملکار به مستخدم خود داده شود به شرطی پذیرفته میشود که آن حق العمل کار

طبق وکالتنامه صاحب کالا که به گمرک تسلیم نموده وکالت در توکیل هم داشته باشد. در هر

دو حال دهنده معرفی نامه یا وکالتنامه باید نسبت به اعمال شخص معرفی شده به گمرک به

شرح زیر ضمانت کتبی بسپارد.

اینجانب دارای کارت بازرگانی / پروانه حق العمل کاری شماره صادره اتاق

بازرگانی و صنایع ایران / گمرک تعهد می نمایم هر گاه در اثر اعمال آقای به اداره

کل گمرک جمهوری اسلامی ایران ضرر و زیانی وارد شود و یا در اثر تخلف از مقررات

گمرکی جریمه به او تعلق بگیرد ضرر و زیان وارده را جبران و جریمه متعلق را طبق نظر

گمرک پرداخت نمایم.

د - برای هر یک از این اشخاص پس از تسلیم معرفینامه یا وکالتنامه (اصل یا رونوشت گواهی شده) و اسناد و مدارک مقرر رئیس اداره در صورتیکه آن را حائز شرایط تشخیص داد کارت مخصوصی مبنی بر حدود اختیاراتیکه از طرف معرف یا موکل به دارنده آن داده شده است برای مدتی که از یکسال تجاوز نخواهد کرد صادر می نماید. کارتهای مزبور در دو نسخه صادر و به هر دو نسخه باید عکس دارنده آن الصاق و با دریافت پنجاه ریال به نسخه اول تمبر الصاق و ابطال شود.

نسخه اول کارت به ذینفع تسلیم نسخه دوم در پرونده مربوط به حق العمل کار معرف یا موکل ضبط میشود و اگر دارنده کارت مستخدم تجارتخانه باشد برای او پرونده مخصوصی باز و نگهداری میشود.

تبصره - حق العمل کاران می توانند با توجه به حجم کار خود در گمرک عده لازم نماینده را با تشخیص رئیس گمرک و رعایت مقررات مربوط معرفی نمایند.

ماده ۳۸۳- حق العمل کار موظف است تمام عملیاتی را که در گمرک به وکالت اشخاص انجام می دهد در دفتر مخصوص ثبت نماید این دفتر به هزینه حق العمل کار طبق نمونه و دستوری که گمرک مل می دهد نگاهداری میشود و قبل از شروع به ثبت باید بر گهای آن از طرف گمرک محل شماره گذاری و دفتر پلمپ شود و در اولین برگ دفتر مزبور نام و نشانی

حق العمل کار و شماره و تاریخ پروانه صادره از اداره کل گمرک و همچنین تعداد برگهای آن قید و به امضای رئیس گمرک برسد و سپس در مقابل رسید حق العمل کار تسلیم شود.

ماده ۳۸۴- رئیس گمرک حق دارد هر موقعی که بخواهد دفتر حق العمل کار را رسیدگی کند و حق العمل کار موظف است به محض اخطار کتبی رئیس گمرک دفتر خود را بلافاصله جهت رسیدگی به اختیار او بگذارد رئیس گمرک یا نماینده او در هر دفعه که دفتر را رسیدگی می کنند باید رویت خود را با قید تاریخ در زیر آخرین ثبت یادداشت و امضا نماید.

ماده ۳۸۵- حق العمل کار مکلف است دفتر مزبور را همیشه مرتب و بدون حک و خدشه نگهدارد.

بخش دوم - تخلفات حق العملکاران و مجازات آنها

ماده ۳۸۶- هرگاه حق العمل کار در ضمن اشتغال به شغل حق العمل کاری در گمرک عمداً اظهارنامه خلاف واقع تنظیم و یا اقدامی برخلاف قانون و آئین نامه گمرکی مرتکب شود که متضمن زیان مالی دولت باشد تخلف او به پیشنهاد گمرک در کمیسیون مرکب از نمایندگان وزارت اقتصاد و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اداره کل گمرک جمهوری اسلامی ایران رسیدگی و در صورت ثبوت تخلف طبق رأی قطعی کمیسیون مزبور پروانه حق العمل کار متخلف به صورت موقت یا دائم باطل خواهد شد. (ماده ۳۶ قانون امور گمرکی) چنانچه

حق العمل کار در ارتکاب قاچاق گمرکی دخالت داشته باشد علاوه بر اجرای مقررات بالا مشمول مقررات مرتکبین قاچاق نیز خواهد بود.

تبصره - هرگاه حق العمل کار متخلف از اشخاص حقوقی باشد مقررات این ماده هم شامل شخص حقوقی مزبور و هم شامل کسانی که در آن شخصیت حقوقی دارای حق امضاء بوده و اظهارنامه خلاف را امضا کرده و یا در آن اقدام خلاف مداخله داشته اند می باشد و هرگاه حق العمل کار مزبور از اشخاص حقیقی باشد در مدت ممنوعیت نمی تواند بعنوان شخصی که دارای امضاء در یک شخصیت حقوقی حق العمل کاری است در امور حق العمل کاری گمرکی مداخله نمایند.

ماده ۳۸۷- گمرک هر محل باید برای هر یک از حق العمل کارانی که با تحصیل پروانه مشغول حق العمل کاری در گمرک آن محل باشند پرونده مستقلی مرکب از سه پوشه نگاهدارد. اوراقیکه در این پرونده ها همیشه باید موجود باشد به شرح زیر است:

پوشه اول - درخواست متقاضی برای تحصیل پروانه

رونوشت یا فتوکپی گواهی شده پروانه حق العملکاری

فتوکپی گواهی شده کارت بازرگانی موضوع ماده ۳۷۷ این آئین نامه ورقه رسید دفتر حق العمل کاری موضوع ماده ۳۸۳ این آئین نامه.

پوشه دوم - یک نسخه از هر صورت مجلس تخلف یا صورت مجلس قاچاق که بر علیه او در گمرک تنظیم میشود.

پوشه سوم - هر نوع مکاتبات و مراسلات دیگری که در مورد شخص حق العمل کار مبادله میشود.

حق العمل کاری (کمیسیون)

ماده ۳۵۷

حق العمل کاری کسی است که به اسم خود ولی به حساب دیگری (آمر) معاملاتی کرده و در مقابل حق العملی دریافت می دارد.

ماده ۳۵۸

جز در مواردی که به موجب مواد ذیل استثناء شده مقررات راجعه به وکالت در حق العمل کاری نیز رعایت خواهد شد.

ماده ۳۵۹

حق العمل کاری باید آمر را از جریان اقدامات خود مستحضر داشته و مخصوصاً در صورت انجام مأموریت این نکته را به فوریت به او اطلاع دهد.

ماده ۳۶۰

حق العمل کار مکلف به بیمه کردن اموالی که موضوع معامله است نیست مگر اینکه امر دستور داده باشد.

ماده ۳۶۱

اگر مال التجاره‌ای که برای فروش نزد حق العمل کار ارسال شده دارای عیوب ظاهری باشد حق العمل کار باید برای محفوظ داشتن حق رجوع بر علیه متصدی حمل و نقل و تعیین میزان خسارات بحری (آواری) به وسایل مقتضیه و محافظت مال التجاره اقدامات لازمه به عمل آورده و آمر را از اقدامات خود مستحضر کند و الاً مسئول خسارات ناشیه از این غفلت خواهد بود.

ماده ۳۶۲

اگر بیم فساد سریع مال التجاره‌ای رود که نزد حق العمل کار برای فروش ارسال شده حق العمل کار می‌تواند و حتی در صورتی که منافع آمر ایجاب کند مکلف است مال التجاره را با اطلاع مدعی العموم محلی که مال التجاره در آنجا است یا نماینده او به فروش برساند.

ماده ۳۶۳

اگر حق العمل کار مال التجاره ای را به کمتر از حداقل قیمتی که آمر معین کرده به فروش رساند مسئول تفاوت خواهد بود مگر اینکه ثابت نماید از ضرر بیشتری احتراز کرده و تحصیل اجازه آمر در موقع مقدور نبوده است.

ماده ۳۶۴

اگر حق العمل کار تقصیر کرده باشد باید از عهده کلیه خساراتی نیز که از عدم رعایت دستور آمر ناشی شده بر آید.

ماده ۳۶۵

اگر حق العمل کار مال التجاره ای را به کمتر از قیمتی که آمر معین کرده بخرد و یا به بیشتر از قیمتی که آمر تعیین نموده به فروش رساند حق استفاده از تفاوت نداشته و باید آن را در حساب آمر محسوب دارد.

ماده ۳۶۶

اگر حق العمل کار بدون رضایت آمر مالی را به نسیه بفروشد یا پیش قسطی دهد ضررهای ناشیه از آن متوجه خود او خواهد بود مع ذلک اگر فروش به نسیه داخل در عرف تجارتي محل باشد حق العمل کار مأذون به آن محسوب می شود مگر در صورت دستور مخالف آمر.

ماده ۳۶۷

حق العمل کار در مقابل آمر مسئول پرداخت وجوه و یا انجام سایر تعهدات طرف معامله نیست مگر اینکه مجاز در معامله به اعتبار نبوده و یا شخصاً ضمانت طرف معامله را کرده و یا عرف تجارتي بلد او را مسئول قرار دهد.

ماده ۳۶۸

مخارجی که حق العمل کار کرده و برای انجام معامله و نفع آمر لازم بوده و هم چنین هر مساعده ای که به نفع آمر داده باشد باید اصلاً و منفعتاً به حق العمل کار مسترد شود. حق العمل کار می تواند مخارج انبارداری و حمل و نقل را نیز به حساب آمر گذارد.

ماده ۳۶۹

وقتی حق العمل کار مستحق حق العمل می شود که معامله اجراء شده و یا عدم اجراء آن مستند به فعل آمر باشد.

نسبت به اموری که در نتیجه علل دیگری انجام پذیر نشده حق العمل کار برای اقدامات خود فقط مستحق اجرتی خواهد بود که عرف و عادت محل معین می نماید.

ماده ۳۷۰

اگر حق العمل کار نادرستی کرده و مخصوصاً در موردی که به حساب آمر قیمتی علاوه بر قیمت خرید و یا کمتر از قیمت فروش محسوب دارد مستحق حق العمل نخواهد بود به علاوه در دو صورت اخیر آمر می تواند خود حق العمل کار را خریدار یا فروشنده محسوب کند.

تبصره:

دستور فوق مانع از اجراء مجازاتی که برای خیانت در امانت مقرر است نیست.

ماده ۳۷۱

حق العمل کار در مقابل آمر برای وصول مطالبات خود از او نسبت به اموالی که موضوع معامله بوده و یا نسبت به قیمتی که اخذ کرده - حق حبس خواهد داشت.

ماده ۳۷۲

اگر فروش مال ممکن نشده و یا آمر از اجازه فروش رجوع کرده و مال التجاره را بیش از حد متعارف نزد حق العمل کار بگذارد حق العمل کار می تواند آن را با نظارت مدعی العموم بدایت محل یا نماینده او به طریق مزایده به فروش برساند (۱).

(۱) منظور از مدعی العموم بدایت، دادستان شهرستان است. ضمناً با توجه به تبصره ماده ۱۲ قانون تشکیل دادگاه های عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۵ دادستان و دادسرای عمومی از تشکیلات قضائی حذف و وظایف آن حسب مورد به رؤسای دادگاه های عمومی و دادگستری محول شده است.

اگر آمر در محل نبوده و در آنجا نماینده نیز نداشته باشد فروش بدون حضور او یا نماینده او به عمل خواهد آمد ولی در هر حال قبلاً باید به او اخطاریه رسمی ارسال گردد مگر اینکه اموال از جمله اموال سریع الفساد باشد.

ماده ۳۷۳

اگر حق العمل کار مأمور به خرید یا فروش مال التجاره یا اسناد تجارتی و یا سایر اوراق بهاداری باشد که مظنه بورسی یا بازاری دارد می تواند چیزی را که مأمور به خرید آن بوده خود شخصاً به عنوان فروشنده تسلیم بکند و یا چیزی را که مأمور به فروش آن بوده شخصاً به عنوان خریدار نگاه دارد مگر اینکه آمر دستور مخالفتی داده باشد.

www.kandoo.cn.com

ماده ۳۷۴

در مورد ماده فوق حق العمل کار باید قیمت را برطبق مظنه بورسی یا نرخ بازار در روزی که وکالت خود را انجام می دهد منظور دارد و حق خواهد داشت که هم حق العمل و هم مخارج عادیه حق العمل کاری را برداشت کند.

ماده ۳۷۵

در هر موردی که حق العمل کار شخصاً می تواند خریدار یا فروشنده واقع شود اگر انجام معامله را به آمر بدون تعیین طرف معامله اطلاع دهد خود طرف معامله محسوب خواهد شد.

ماده ۳۷۶

اگر آمر از امر خود رجوع کرده و حق العمل کار قبل از ارسال خبر انجام معامله از این رجوع مستحضر گردد دیگر نمی تواند شخصاً خریدار یا فروشنده واقع شود.